KNJIGA SAŽETAKA

Sarajevska Vijećnica nakon 130 godina

ARHIV, RUŠEVINA I KULTURNO PAMĆENJE

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
INSTITUT ZA KNJIŽEVNOST I KULTUROLOŠKE STUDIJE
CENTAR NIRSA UNIVERZITETA U SARAJEVU - FILOZOFSKOG FAKULTETA
ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
INSTITUT ZA KNJIŽEVNOST I KULTUROLOŠKE STUDIJE
CENTAR NIRSA UNIVERZITETA U SARAJEVU - FILOZOFSKOG FAKULTETA
ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE

NAUČNI SKUP: "SARAJEVSKA VIJEĆNICA NAKON 130 GODINA"

26. oktobar 2026., Svečana sala dekanata 82/I
Univerzitet u Sarajevu - Filozofski fakultet

KNJIGA SAŽETAKA

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
INSTITUT ZA KNJIŽEVNOST I KULTUROLOŠKE STUDIJE
CENTAR NIRSA UNIVERZITETA U SARAJEVU - FILOZOFSKOG FAKULTETA
ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE

NAUČNI SKUP: "SARAJEVSKA VIJEĆNICA NAKON 130 GODINA"

26. oktobar 2026., Svečana sala dekanata 82/I
Univerzitet u Sarajevu - Filozofski fakultet

Organizacioni odbor:

Prof. dr. Nina Alihodžić-Hadžialić, predsjedavajuća Organizacionog odbora
vanredna profesorica na Odsjeku za komparativnu književnost i informacijske nauke
Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta

Doc. dr. Fahrudin Kujundžić, član Organizacionog odbora
docent na Odsjeku za komparativnu književnost i informacijske nauke
Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta

Feđa Kulenović, član Organizacionog odbora
viši asistent na Odsjeku za komparativnu književnost i informacijske nauke
Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta

Dizajn vizualnog identiteta naučnog skupa:

Feđa Kulenović

SADRŽAJ

Nina Alihodžić-Hadžialić
Vijećnica između arhiva i ruševine: oblici kulturnog pamćenja

Alma Sarajlić
Pepeo kao fragment sjećanja: geometrija ostatka

Feđa Kulenović
Paradoks ljuske: Prostorna politika, memoricid i hibridna reintegracija NUBBiH-a u Sarajevskoj Vijećnici

Senadin Musabegović
Knjiga i Grad

Amir Vuk Zec
"Je li ovo ubilo ono"

NAUČNI SKUP:

“SARAJEVSKA VIJEĆNICA NAKON 130 GODINA“

Univerzitet u Sarajevu - Filozofski fakultet

26. oktobar 2026.

Godine 2026. navršava se 130 godina od svečanog otvorenja Sarajevske Vijećnice (1896.), jednog od najznačajnijih spomenika kulturno-historijskog naslijeđa Bosne i Hercegovine i prepoznatljivog simbola Sarajeva. Kao mjesto koje u sebi objedinjuje historijske, kulturne, arhitektonske i memorijske slojeve grada, Vijećnica zauzima posebno mjesto u kolektivnom pamćenju Bosne i Hercegovine. Jubilej od 130 godina predstavlja važnu priliku za naučno i stručno promišljanje njene uloge u oblikovanju kulturnog identiteta Sarajeva i Bosne i Hercegovine.

Projekt „Sarajevska Vijećnica nakon 130 godina: arhiv, ruševina i kulturalno pamćenje“ zamišljen je kao naučno-stručni okrugli stol koji će okupiti istraživače iz oblasti književnosti, kulturnih studija, historije, bibliotekarstva, informacijskih nauka, arhitekture i zaštite kulturne baštine. Fokus projekta bit će usmjeren na promišljanje Vijećnice kao mjesta kulturalnog pamćenja, arhiva kolektivnog iskustva i simbola obnove nakon ratnog razaranja.

Polazeći od savremenih istraživanja kulturalnog pamćenja, arhiva i kulturne baštine, učesnici okruglog stola razmatrat će historijske, simboličke i kulturne dimenzije Vijećnice, njenu ulogu u očuvanju kulturnog naslijeđa te značaj procesa obnove u kontekstu savremenih društvenih i kulturnih izazova.

Glavno istraživačko pitanje projekta glasi: na koji način Sarajevska Vijećnica danas djeluje kao prostor kulturalnog pamćenja i kako se njena historija interpretira u savremenim humanističkim istraživanjima?

Nina Alihodžić-Hadžialić

Tema:

Vijećnica između arhiva i ruševine: oblici kulturnog pamćenja

Sažetak:

Ovaj rad razmatra sarajevsku Vijećnicu kao prostor u kojem kulturno pamćenje nastavlja djelovati i nakon gubitka svojega materijalnog i arhivskog uporišta. Polazeći od koncepcije memorijalne posthumanistike, razvijene kao interdisciplinarnog modela koji povezuje studije pamćenja, posthumanističku filozofiju, hauntologiju i teoriju traume, istraživanje se udaljava od antropocentričnih shvaćanja pamćenja vezanih uz stabilni subjekt i sačuvani arhivski dokument. Pamćenje se, umjesto toga, razumijeva kao raspršena mreža tragova koja nastaje u odnosima između prostora, ruševine, fragmenta, emocionalnog traga i spektralne prisutnosti.

U središtu analize nalazi se razmatranje razaranja Vijećnice i Nacionalne i univerzitetske biblioteke kao mjesta kulturne traume, prekida kontinuiteta i fragmentacije pamćenja, promatrano kroz poetiku ruševine u djelima Dževada Karahasana kroz zbirku eseja Dnevnik selidbe. Oslanjajući se na Karahasanove koncepcije „odsutne stvarnosti", „metafizičke ruševine" i „geografije sjene",u radu se ruševinu Vijećnice ne promatra samo kao materijalni ostatak destrukcije, nego kao aktivni memorijalni prostor koji kroz odsutnost, fragmentarnost i gubitak nastavlja proizvoditi značenje.

Vijećnica se tako uspostavlja kao prostor postmaterijalnog pamćenja u kojem tragovi povijesnog iskustva opstaju i nakon uništenja arhivskog medija. Teorijski okvir istraživanja razvija se u rasponu od Platona do suvremene poststrukturalističke i posthumanističke misli, s posebnim naglaskom na Derridinu hauntologiju, teoriju latentnog pamćenja Aleide Assmann te kritički posthumanizam Rosi Braidotti. Rad naposljetku pokazuje da uništenje arhiva ne podrazumijeva i nestanak pamćenja. Naprotiv, ono prelazi u postmaterijalne i spektralne oblike postojanja, nastavljajući trajati kroz ruševinu, sjenu, trag i kulturni narativ.

Ključne riječi: Vijećnica, memorijalna posthumanistika, spektralnost arhiva, poetika ruševine, kulturno pamćenje, Dževad Karahasan.

Alma Sarajlić

Tema:

Pepeo kao fragment sjećanja: geometrija ostatka

Sažetak:

Izlaganje polazi od motiva pepela u romanu Što pepeo priča Dževada Karahasana i istražuje ga kao krajnji oblik materijalnog ostatka nakon razaranja Sarajevske Vijećnice i uništenja bibliotečkog fonda. U središtu analize nije ruševina kao trag iz kojega se još može naslutiti nekadašnja cjelina, nego ono što nastaje kada cjelina izgubi i vlastitu prepoznatljivu formu: pepeo, fragment, sjećanje i ponovno ispisani tekst. Pojam geometrije ostatka uspostavlja se u kontrastu s Platonovom geometrijom uređene cjeline, dok se Karahasanovo razumijevanje ruševine iz Knjige vrtova povezuje s Benjaminovom slikom historije kao gomilanja ruševina, Musabegovićevim „žargonom otpatka" i Derridinim promišljanjem pepela kao traga onoga što se više ne može vratiti u izvorno prisustvo.

Posebna pažnja posvećuje se Jusi Podžanu Livnjaku, liku Karahasanova romana Što pepeo priča, koji iz sjećanja rekonstruira alhamijado rukopis nestao u požaru Vijećnice. Njegovo pisanje obnavlja tekstualni sadržaj izgubljenog rukopisa i prenosi ga u novi oblik. Intertekstualni nastavak Jusina književnog života u romanu Čestite ubice Inga Schulzea dodatno pokazuje da materijalni nestanak teksta ne mora označiti kraj njegova djelovanja. Pojmom geometrije ostatka označavam konfiguraciju u kojoj pepeo, rukopis, sjećanje i pripovijedanje uspostavljaju odnos prema nepovratno izgubljenoj cjelini, ne pokušavajući poništiti činjenicu njezina gubitka.

Ključne riječi: Dževad Karahasan, Sarajevska Vijećnica, pepeo, geometrija ostatka, Jacques Derrida, Ingo Schulze.

Feđa Kulenović

Tema:

Paradoks ljuske: Prostorna politika, memoricid i hibridna reintegracija NUB BiH u Sarajevskoj Vijećnici

Sažetak:

Rad razmatra odnos arhitektonske obnove Sarajevske Vijećnice i institucionalnog kontinuiteta Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine (NUBBiH). Polazište predstavlja „paradoks ljuske", odnosno raskorak između obnovljenog reprezentativnog prostora i izmještene bibliotečke funkcije. Cilj rada jeste ispitati kako prostorna politika i promjena javne namjene zgrade oblikuju kulturno pamćenje te razmotriti mogućnosti ponovnog povezivanja Vijećnice s bibliotekom.

Analiza se zasniva na kritičkom čitanju teorijske literature, stručnih priloga o bibliotečkoj obnovi i projekata bibliografske rekonstitucije. Teorijski okvir povezuje Derridaovo razumijevanje mjesta i autoriteta arhiva, razlikovanje spremnika i funkcionalnog pamćenja Aleide Assmann te Websterov koncept svakodnevnog ubijanja pamćenja. U tom okviru memoricid se razmatra i kroz dugotrajno institucionalno zanemarivanje i prostornu marginalizaciju. Nasuprot tim procesima, bibliografska rekonstrukcija i inicijativa OCLC Bosniaca predstavljaju oblike informacijskog otpora koji omogućavaju očuvanje tragova fondova izvan uništenog fizičkog prostora.

Rad predlaže model Vijećnice kao distribuiranog hibridnog čvora NUBBiH-a. Model obuhvata istraživačku čitaonicu s pristupom bibliografskim i digitalizovanim zbirkama te prostor za naučne i obrazovne programe. Takva reintegracija podrazumijeva funkcionalno povezivanje Vijećnice s bibliotečkom infrastrukturom, uz odvojeni smještaj centralnih depoa. Zaključuje se da održiva obnova kulturnog pamćenja zahtijeva povezivanje zaštite građevine s institucionalnim radom i javnim pristupom znanju.

Ključne riječi: Sarajevska Vijećnica, NUBBiH, kulturno pamćenje, memoricid, prostorna politika, bibliografska rekonstrukcija, hibridna biblioteka.

Senadin Musabegović

Tema:

Knjiga i grad

Sažetak:

Postoji određena veza između grada i knjige. Jer istinski doživljaj grada jeste da se u njemu krećemo kao u beskrajnoj knjizi koja ima mnoštvo ulaza i izlaza. Ono što označava grad nisu samo geometrijski oblikovan prostor koji ima svoju funkciju i estetiku, već i samo kretanje ljudi u njemu, njihovi susreti, otvaranje ka neočekivanom, upoznavanje heterogenih svjetova. Grad u sebi sadrži mnogostrukost koja se stalno oblikuje.

Šta je čitanje knjige? Čitanje je kretanje, otvaranje pod našim pogledom ili sluhom nepokretnih ispisanih ili odštampanih slova u neki smisao. Smisao nije zacementiran. U knjizi je lice univerzuma kojeg knjiga oblikuje. U gradu čovjek doziva drugog čovjeka, njegova sudbina se kreira kroz susrete sa drugim čovjekom, kao što u biblioteci knjiga doziva drugu knjigu. Susret mnogih knjiga stvara jednu knjigu, o kojoj je govorio Jorge Luis Borges, koja nema početka i kraja.

Zašto je Sarajevo bilo pod opsadom devedesetih godina prošlog vijeka? Da bi se stvorila granica, da bi se grad zatvorio u geto. Namjera svakog etničkog čišćenja jeste da se stvori nacionalna monolitnost u kojoj bi se otvaranje, susret civilizacija i heterogenost svjetova poništili! I Orijentalni institut u Sarajevu, kao i Sarajevska vijećnica, spaljeni su ne samo zbog toga što se u njima nalazi svjedočenje o tradiciji jedne zajednice, već i da bi se proces otvaranja i susreta, koje omogućavaju knjige, razorio. Jasno je da se kroz to razaranje nastojala poništiti tradicija koja obilježava Bosnu i Hercegovinu, kao i njen glavni grad, Sarajevo.

Amir Vuk-Zec

Tema:

"Je li ovo ubilo ono"

Sažetak:

Danas prisustvujemo najdrastičnijoj promjeni iskustva svijeta i odnosa prema pamćenju i u njoj učestvujemo, pri čemu se sve naprasno seli u neki oblak, cloud. To izmiče dosadašnjem znanju. Vijećnica je svojom pojavom i odnosom prema gradu sigurno jedna od bitnih građevina pamćenja, koje nikad nije bilo jednoznačno. Ona je harizmatična kuća u kojoj se ogleda historija ovog grada u posljednjih 130 godina, tokom kojih on iz orijentalnog poimanja prostora prelazi u zapadni odnos prema gradu, tom najvećem izumu čovječanstva. Granatirana je i spaljena u destruktivnoj namjeri da se memoriji grada nanese trajni ožiljak. Obnovljena je donacijama za obnovu ranjene biblioteke i zbog toga joj treba vratiti tu namjenu, koja je daleko plemenitija od sadašnje namjene isticanja funkcije gradonačelnika. Ono što bi trebalo uraditi jeste vrednovati sadašnji odnos prema kulturi pamćenja. Dok nije poprimila konačnu formu svoje obnove, ova kuća je imala veliki potencijal za mnoge izložbe i performanse: od sviranja violončeliste Vedrana Smajlovića i koncerta Zubina Mehte do izložbi Jannisa Kounellisa i Ede Murtića, koje su se održale u kući koja nije bila potpuno obnovljena. Sada kuća nije u neposrednoj komunikaciji s gradom. Da bi bila prijemčivija i bliža današnjim potrebama, ova kuća mora pretrpjeti promjenu namjene. Ovo nije ubilo ono.

Ključne riječi: Vijećnica, kultura pamćenja, arhitektura, biblioteka, grad

Sarajevska Vijećnica nakon 130 godina

ARHIV, RUŠEVINA I KULTURNO PAMĆENJE

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
INSTITUT ZA KNJIŽEVNOST I KULTUROLOŠKE STUDIJE
CENTAR NIRSA UNIVERZITETA U SARAJEVU - FILOZOFSKOG FAKULTETA
ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE

WWW.FF.UNSA.BA